

Nr 32.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriärbete; given Stockholms slott den 24 januari 1930.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriärbete.

GUSTAF.

Sven Lübeck.

Förslag

till

Lag

**angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om
vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande
av bageri- och konditoriarbete.**

Härigenom förordnas, att lagen den 4 juni 1926 om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete, vilken lag gäller till och med den 31 december 1930, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1933, dock att slutbestämmelserna i lagen från och med den 1 januari 1931 skola hava följande lydelse:

I fråga om sådan under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som avses i 6 eller 7 §, skall vad i lagen är stadgat fortfarande att gälla även efter den 31 december 1933.

Eftergift, som beviljats med stöd av lagen den 17 oktober 1919 om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete eller lagen den 22 juni 1923 om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete, skall fortfarande äga giltighet, till dess den därför bestämda tiden utgår eller, där eftergift beviljats utan begränsning till viss tid, vederbörande myndighet finner skäl återkalla den.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 3 januari 1930.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBLAD, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Lübeck:

Lagstiftning angående *förbud mot natt- och söndagsarbete i bageri- och konditoriföretag* tillkom vid 1919 års urtima riksdag. Den då antagna lagen om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete utfärdades den 17 oktober 1919 och gällde till utgången av år 1923. Sedan sistnämnda års riksdag antagit förslag till väsentligen oförändrad förnyad lagstiftning i ämnet, utfärdades den 22 juni 1923 lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete, vilken lag gällde till utgången av år 1926.

För 1926 års riksdag framlades proposition av den 29 januari 1926 (nr 72) med förslag till ny lagstiftning i ämnet, avsedd att gälla under obegränsad tid. I propositionen redogjordes för en, närmast med anledning av vissa uttalanden av andra lagutskottet vid 1923 års riksdag verkställd, utredning om lagstiftningens verkningar i ekonomiskt och andra hänseenden. Det förhållandet att internationella arbetskonferensen vid sitt sammanträde år 1925 antagit ett förslag till konvention angående nattarbete i bagerier, vilket förslag, ehuru på det hela taget mindre långtgående än den dittills gällande svenska lagstiftningen, likväl i vissa avseenden företedde en snävare reglering, beaktades även i propositionen. Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, ansåg önskvärt, att Sverige kunde ansluta sig till denna konvention, och föreslog därför sådana ändringar i den äldre lagstiftningen, som ansågos erforderliga för att ratifikation skulle bli möjlig. Med hänsyn till att viss fråga beträffande nämnda konventionsförslag vid tiden för propositionens avlåtande var hänskjuten till den permanenta internationella domstolen i Haag, förordades emellertid icke då ratifikation av denna konvention.

Till stöd för förslaget rörande fortsatt lagstiftning anförde föredragande departementschefen huvudsakligen, att, ehuru av de utförda undersökningarna onekligen framginge, att ifrågavarande lagstiftning medfört vissa

olägenheter, dessa i jämförelse med de synnerligen välbehövliga förbättringar, som lagstiftningen berett bageriarbetarna, ej syntes kunna tillmätas någon avgörande betydelse. Även kommerskollegium hade, tillade departementschefen, haft den uppfattningen, att ett slopande av bagerilagstiftningen knappast syntes kunna eller böra ifrågakomma.

Beträffande förslaget att lagstiftningen skulle göras definitiv hänvisade föredragande departementschefen till de motiv, som anförts för motsvarande förslag beträffande den allmänna arbetstidslagen och för vilka jag förut i dag redogjort vid behandlingen av frågan om fortsatt dylik lagstiftning. Därjämte anförde han, att ett fortsatt försöksstadium knappast skulle bereda säkrare grundval för bedömandet av lagstiftningens berättigande men däremot vara ägnat att uppehålla en skadlig osäkerhet och på sina håll möjligen även bedrägliga förhoppningar om en återgång till den tidigare friheten i fråga om arbetstidens förläggning — båda dessa företeelser givetvis av beskaffenhet att motverka en rationell anpassning efter den lagstadgade regleringen. Slutligen framhölls, att en förutsättning för att Sverige skulle kunna ansluta sig till nyssnämnda konvention vore att lagstiftningen i ämnet vore definitiv.

I fråga om lagens giltighetstid yrkades vid ärendets behandling i riksdagen i motioner i första kammaren av herr C. G. Ekman m. fl. och i andra kammaren av herr Hamilton m. fl., att denna tid måtte bestämmas till åren 1927—1929. Några särskilda skäl för detta yrkande anfördes icke i motionerna utan hänvisades till de motioner, som av samma riksdagsledamöter väckts i motsvarande fråga beträffande den allmänna arbetstidslagstiftningen.

Riksdagens andra lagutskott år 1926 anförde i principfrågan, att ett upphörande av lagstiftningen sannolikt skulle medföra, att nattarbete i viss mån ånyo skulle komma till användning inom ifrågavarande yrken. Då en dylik utveckling givetvis skulle från social synpunkt vara beklaglig, hade utskottet ansett sig böra förorda förnyad lagstiftning.

I fråga om lagens giltighetstid anförde utskottet, att de verkställda undersökningarna icke givit sådana resultat, att utskottet ansåge sig berett att förorda definitivt antagande av bagerilagen. Mer välbetänkt syntes det utskottet vara att, i överensstämmelse med vad utskottet föreslagit i fråga om lagen om arbetstidens begränsning, antaga den förnyade bagerilagen med giltighet allenast för fyra år.

Beträffande omförmälda konvention förklarade utskottet, att densamma för närvarande icke syntes vara av något större direkt intresse för vårt land. Utskottet avstyrkte också de ändringar i lagens särskilda bestämmelser, som föreslagits för att bringa densamma i överensstämmelse med konventionen. I stället föreslog utskottet vissa jämkningar i lindrande riktning. Den mest betydelsefulla av dessa var, att tiden för det egentliga bageriarbetets början tillbakaflyttades från kl. 6 f. m. till kl. 5 f. m., i

samband varmed den särskilda tiden för uppeldning och deggörning förledades till mellan kl. 3.30 och kl. 5 f. m. i stället för tidigare mellan kl. 4 och kl. 6 f. m.

Utskottets mening godkändes av riksdagen. I överensstämmelse härmed utfärdades den 4 juni 1926 (svensk författningssamling nr 163) lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete. Denna lag gäller alltså till och med den 31 december 1930.

Frågan om fortsatt lagstiftning i förevarande hänseende bör alltså prövas vid 1930 års riksdag. I anledning härav har *socialstyrelsen* i skriftelse den 27 december 1929 upptagit denna fråga till behandling. Styrelsen har därvid yttrat, att ifrågavarande lagstiftning, vilken tillgodosåge gamla samt från bageri- och konditoriarbetarnas sida kraftigt förfäktade och livligt uppskattade önskemål och vilken numera bestått under mer än tio år, icke lämpligen syntes kunna lämnas utan åtgärd för förnyelse. Den starka ovilja, som tidigare mött lagstiftningen från arbetsgivarnas sida, syntes väl även numera, sedan vid den senaste förnyelsen, bland annat, tiden för arbetets början framflyttats från kl. 6 till kl. 5 f. m., hava i avsevärd mån mildrats.

Sedan socialstyrelsen vidare erinrat om förberörda konvention angående nattarbete i bagerier, har socialstyrelsen ytterligare anfört, att det syntes sannolikt, att riksdagen nu skulle vara lika litet benägen som år 1926 att vidtaga sådana ändringar i lagstiftningen, som erfordrades för att ratifikation därav från svensk sida skulle bli möjlig. Några starkare krav på ändringar av lagen i andra avseenden hade, såvitt styrelsen hade sig bekant, icke gjorts gällande.

Efter påpekande, att ifrågavarande lagstiftning med hänsyn till sin giltighetstid hittills i regel följt lagen om arbetstidens begränsning, för vilken styrelsen i skrivelse av samma dag föreslagit förlängning med två år, har socialstyrelsen sålunda föreslagit, att Kungl. Maj:t måtte till 1930 års riksdag avlåta proposition med förslag till lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete, vilken lag, med undantag för slutbestämmelserna, skulle överensstämma med den nu gällande lagen i ämnet och vars giltighet skulle begränsas till tiden 1 januari 1931—31 december 1932.

Över vad socialstyrelsen sålunda anfört och föreslagit inhämtades yttrande av *kommerskollegium*. Kommerskollegium har i sitt i anledning härav avgivna utlåtande hänvisat till att kollegium i sitt senaste yttrande i frågan av den 21 december 1925, under förutsättning av genomförandet av vissa dels av socialstyrelsen föreslagna, dels av kollegium ytterligare påyrkade jämkningar i lagbestämmelserna, förordat antagandet av en definitiv lagstiftning rörande arbetstiden inom bagerirörelsen. Kommerskollegium har vidare anfört, att en av de viktigaste av sålunda till-

styrkta jämkningar, nämligen den som avsåg nyssnämnda ändring av tiden för det egentliga bageriarbetets påbörjande, godkänts av riksdagen, medan andra ändringsförslag icke föranlett någon åtgärd. I frågans nuvarande läge och med hänsyn till det nära sammanhanget mellan den allmänna arbetstidslagen — för vilken kommerskollegium i samma utlåtande föreslagit permanent giltighet — och bagerilagen hade kommerskollegium ansett sig böra förorda, att jämväl åt sistnämnda lag med oförändrad lydelse gäves permanent karaktär. Kollegium har därför hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga förslag till en permanent lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggning av bageri- och konditoriarbete i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande lag i ämnet.

Beträffande förut omförmälda, av internationella arbetskonferensen antagna *konvention rörande arbetstiden i bagerirörelse* må här tilläggas, att den förut berörda, till internationella domstolen i Haag hänskjutna frågan av denna besvarats så, att hinder icke förelegat att antaga en konvention med det föreliggande innehållet. Emellertid har konventionen hittills ratificerats endast av ett fåtal stater, nämligen Bulgarien, Kuba, Finland och Luxemburg. Förslag om ratifikation har dock därjämte framlagts i Estland, Frankrike, Grekland, Lettland, Nederländerna, Polen, Tjeckoslovakien, Tyskland, Uruguay och Österrike.

Departements-
chefen.

Tidigare i dag har jag vid behandlingen av frågan om fortsatt lagstiftning om arbetstidens begränsning föreslagit, att nuvarande provisoriska lag i ämnet måtte erhålla förlängd giltighet till utgången av år 1933. Beträffande skälen för detta mitt förslag torde jag kunna hänvisa till vad jag vid behandlingen därav anfört.

Då lagstiftningen rörande inskränkningar i tiden för bageri- och konditoriarbete de sista gångerna beträffande giltighetstiden behandlats på samma sätt som den allmänna arbetstidslagstiftningen, och då det knappast kan vara lämpligt att åt ifrågavarande speciallagstiftning förläna permanent karaktär, under det att den allmänna lagstiftningen ännu äger allenast begränsad giltighetstid, har jag ansett, att jämväl nu förevarande lagstiftning bör erhålla förlängd giltighet till utgången av år 1933. I materiellt hänseende torde anledning till ändring i lagstiftningen nu icke föreligga.

I anslutning till denna uppfattning har jag låtit inom socialdepartementet utarbeta *förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete*. Det sålunda upprättade lagförslaget innehåller — jämte stadgande rörande den förlängda giltighetstiden — allenast därav betingade jämkningar i övergångsbestämmelserna till lagen.

Departementschefen uppläser härefter omförmälda lagförslag, vilket är såsom bilaga¹⁾ fogat till detta protokoll, samt hemställer, att lagrådets utlå-

¹⁾ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

tande över förslaget måtte, för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål, inhämtas medelst utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Åke Natt och Dag.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
21 januari 1930.*

Närvarande:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 3 januari 1930, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av tillförordnade byråchefen för lagärenden i socialdepartementet, hovrättsassessorn Olof Alsén.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 24 januari 1930.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Lübeck, lagrådets den 21 januari 1930 avgivna utlåtande över det den 3 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 4 juni 1926 (nr 163) om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete.*

Föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Åke Natt och Dag.
